

Tre generasjoner Blom, Del 1

- borgere av sin by i 1800-tallets Skien

AV ANNA HELENE TOBIASSEN, Se DEL 2 under Bratsberg gård under Bronsealderlandet

Attenhundretallet var en viktig og spennende periode i Skiens historie.

I løpet av dette hundreåret skjedde overgangen fra et gammelt, tradisjonelt samfunn til en industrialisert by i mer moderne betydning. Embetsmanns, dominansen ble overtatt av borgerstyre, og borgerskapet hadde sitt århundre da de dominerte både sosialt, økonomisk og kulturelt.

I denne artikkelen skal det handle om tre menn og en kvinne av slekten Blom. Jeg skal forsøke å se dem som typiske representanter for visse sider ved sin by og sin tid. Med dette som rettesnor, skal det dreie seg om følgende: For det første: "gründeren" som kom fra landsbygda i 1766 og grunnla forretning med stor suksess, og om hans dyktige hustru. For det andre deres sønn, den etablerte forretningsmann og "sanne Gentleman" som ble en ledende person i lokalsamfunnet. Som tredje ledd kommer sønnesønnen, født inn i "de kondisjonertes klasse", elsket ektemann og far, men uten sine forgjengers forretningsmessige talenter, han foretrakk landbruket. Kan hende et slags eksempel på bildet av den "klassiske" tretrinns familiehistorien? Det kommer særlig til å handle om deres mangesidige forretningsvirksomhet og dessuten litt om noen bygningsmiljøer som de etterlot seg. Jeg skal også trekke inn en del sider ved tidens sosiale miljø.

Når jeg sa typiske, mener jeg selvsagt ikke typiske for Skien generelt, det var svært store variasjoner i den sosiale og økonomiske strukturen. De er i stedet sett som representanter for de mange kjøpmenn som hadde arbeidet seg opp til velstand og innflytelse og etablert seg i toppskiktet i det lokale samfunnet. De «Blommene» jeg skal snakke om lykkes vel bedre enn de fleste, men de kan vel likevel stå som bilde på disse handels-borgernes virke, mål og ambisjoner.

Litt bakgrunn

Før vi går inn på personer skal vi ta et meget raskt blikk på hovedtrekk ved enkelte sosiale og økonomiske forhold i tiden.

Fra andre halvdel av 1600-årene hadde merkantilismens ideer med beskyttende privilegier og monopoler rådet grunnen i Europa, og selvsagt da også i vårt land. Næringslivet var gjennomvevet av alle slags monopoler, privilegier, forordninger og lover. Hensikten var å fremme statsmaktens formål, som var å stimulere landets produksjon, handel og særlig eksport, for å skaffe landet en gunstig handelsbalanse. Privilegiene ga makt til de begunstigete gruppene, mens andre ble avhengige og bundet. Tiden var preget av stor foretaksomhet, en mengde små industrier som teglverk, tobakksspinnerier, små bergverk, steinbrudd, saltkokerier osv var satt i gang. Og ikke minst var det den viktige sagskuren og trelasthandelen som tok så hardt for seg av de mer kystnære skogene. Av større foretak kan nevnes Sølverket, enkelte glassverk, de større jernverkene, Blåfargeverket og saltverket på Vallø.

På slutten av 1700-årene begynte liberalismens tanker å gjøre seg gjeldende. Gradvis fikk den tanken gjennomslag at det tvert imot skulle være minst mulig dirigering av næringslivet, ingen hindringer i form av forordninger, tollsatser og det skulle være fri handel og fri konkurranse og muligheter for den enkelte til å skape seg profitt. I pakt

med dette ble i løpet av 1790-årene alle importforbud og alle monopoler på utenriks-handel opphevet. Særlig viktig var her korn-innførselsmonopolet. Trelasthandelen ble frigitt og tollen gradvis lempet ned til en tollforordning som var den mest liberale i Vest-Europa.

I denne atmosfæren, der tradisjonen for å utnytte alle slags ressurser til oppbygging av små industrier ennå levde, og med den nye tidens orientering mot friere muligheter for profitt, er det at «Blommene» gjør sitt inntog i Skien. Det var et godt utgangspunkt som det viste seg at de forsto å utnytte.

Og det var mange av «Blommer» i Skien! Den gamle slektsboka fra 1906 registrerer som første kjente ane en Fredrik Blom, født antagelig i 1612 i Tønsberg. Etter studier ved Københavns Universitet, lærerpost i Tønsberg, derpå kapellanstilling i Skien, havnet han som sogneprest i Lårdal. Norsk Slektskalender 1 (1949) fører derimot slekten tilbake til Jan Fredriksen, skatteborger i Skien, nevnt i 1624. Hans sønn Fredrik Blom (ca. 1612-57) ble sogneprest i Lårdal. Deretter er kildene enige. Fredrik Bloms etterkommere ble i et par ledd boende i Lårdal, der de eide flere gårder, bl. a. Åkre og Bjåland, og der både en sønn og en sønnesønn i tur og orden var lensmenn. Men deretter gikk strømmen tilbake til Skien. To sønnesønner levde da i Lårdal. Den ene var Jens Christophersen Blom som hadde seks barn, hvorav tre sønner og en datter dro til byen. Den andre sønnesønnen Christopher Christophersen Blom hadde også seks barn, de reiste *alle* ut. En datter ble gift i Langesund. De øvrige, fire sønner og en datter, slo seg ned i Skien.

Disse ni unge menneskene stiftet naturligvis familier, og en tid var det en Blom i hver eneste gate, som det het seg. De aller fleste ble kjøpmenn eller skippere. På sverdsiden var det Christopher, Hans, Fredrik og Albert Christophersen Blom, og det var Christen, Hans og Johan Jenssen Blom.

Gründeren

Min beretning starter med Hans Christophersen Blom. Einar Ostvedt skriver at han var den av disse innflytterne som påkaller størst interesse, i og med at han ble grunnlegger av det blomske handelsdynasti i Skien.

Hans Blom var døpt i begynnelsen av 1744, og han hadde gått i kjøpmannslære i København. Etter en periode som skipper for en trelasthandler i Skien/Porsgrunn slo han seg ned som kjøpmann i Skien i 1776. Han fikk en god start, årene under den amerikanske frihetskrig 1776-83 betydde gode konjunkturer og vekst i norsk skipsfart og handel. Året 1777 er spesielt verdt å merke seg på grunn av en stor bybrann som la halve Skien i aske. På grunn av de gode konjunkturer ble byen gjenoppbygget utrolig raskt. Blom kunne følgelig "surfe" på gode konjunkturer kombinert med utvilsom dyktighet i en tid med stor oppbyggingsaktivitet.

Året 1777 var også året da han giftet seg.

Allerede da må han ha skapt seg en posisjon i byen, for bruden var Elisabeth Katharina Rougtvedt, datter av kammerråd og Foged i nedre Telemark og Bamble. Samme år bygget han seg den store, toetasjes bygården "Blommegården". Der hadde han både sitt hjem og sin forretning.

Hans Christophersen Blom,

I tillegg til handelen hadde han et stort honningkakebakeri og et

tobakksspinneri. Dessuten var han blitt skipsreder.

Tobakksspinneriet trenger en kommentar. Det var flere av dem både i Skien og i mange andre norske byer. Forklaringen var at kjøpmennene ifølge sine handelsavtaler var tvunget til å ta imot tobakksblader som del av sine oppgjør. Tobakken måtte så konverteres til salgbart produkt, og mange valgte å bearbeide råvaren selv.

Hans Blom nøyde seg ellers ikke med Blommegården nede i byen. Da Lagmannsinstitusjonen ble opphevet i 1797 forpaktet han Lagmannsgården ("Lille Gjerpen ") av staten, og i 1799 fikk han kjøpt eiendommen.

På Frogner bygde Chr. Hansen Blom en stor, toetasjes hovedbygning. Den brukte han sommerstid som lystgård. Denne bygningen utgjør kjernen i den store, gamle hovedbygningen som står på Frogner i dag. (Den ble i 1880 solgt til ingeniør Johan Christie, som bygget den om til nåværende form i 1880-årene.)

En vinterdag i 1801, nærmere bestemt 31. januar, ble det foretatt en viktig folketelling i Norge. For første gang skulle man registrere *helle* befolkningen med menn, kvinner og barn, og ikke bare mannfolk, som i tidligere manntall. Telleren kom også til Blommegården, og ble vel først henvist til Bloms kontor. Så tok den møysommelige nedtegning fatt:

Først husfader og kjøbmand Hans Christophersen Blom, 57 år, og hans hustru madam Elisabeth Katharina Rougtvedt Blom, 45 år. Og det noteres i marginen: begge i første ægteskab.

Deretter kommer døtrene. Den eldste datteren var allerede gift og fløyet fra redet. De andre følger etter alder: Andrea 19 år og i likhet med alle de andre barna ugift. Kristine Johanne 18 år, Inger 17 år. Deretter et dyktig hopp til Johanne

«Blommegården» i Prindsensgt .i Skien.

Bygget av Hans Christophersen Blom 1777.

Elisabeth Katharina Blom, 1756-1833.

Margrete 9 år, Ellen Ulrica 7 år, Petronelle 5 år, og Sophie Kristine 4 år. Så kommer de to sønnene Andreas 13 år og Christopher 1 år. Dette ble 9 barn. I tillegg hadde det vært 5 barn til, de var døde som småbarn før tellingen i 1801. Dette forklarer delvis det store aldershoppet mellom fjerde datter på 17 og femte datter på 9 år. Barnedødeligheten var stor, også blant de bedrestilte i samfunnet. (I parentes bemerket mistet de følgende år dessuten Johanne Margrethe, men fikk i stedet en ny liten pike som overtok navnet Johanne Margrethe.)

Etter at dette var notert måtte nok Blom følge telleren ned på det store kjøkkenet der tjenestefolkene ble samlet. Først var det tjenestepikenes tur, dem var det fire av: Marie og Maren på 26 år, Else på 25 og så gamle Birte på 43.

Så kom det forbløffende nok en bakersvenn på 23 år og to bakerdrenger på 16 og 15 år. Det var altså slik bakeriet ble drevet! I pakt med det gamle laugssystemet var

bakersvennen og bakerdrene del av mesterens (i dette tilfelle kjøpmannens) hushold, og spiste og sov under hans tak. Dette betydde streng disiplin og kontroll. Kanskje var bakeriet del av Blommegårdens bygningskompleks? Det kan også ha ligget i nærheten, for Blom var også registrert med flere andre by-eiendommer, deriblant et par omtalt som ubebodd.

Til slutt kom to gårdsdrenger på 24 og 25 år, det var nok behov for dem.

Det var et stort bygningskompleks, det trengtes både vedboder, vognskjul, stall for kjørehestene og sikkert også forskjellige forrådslager i bakgården. Men siden Blom også hadde Frogner, var det vel ikke kyr i gården, slik det var i mange andre av byens gårder.

Totalt ble det et hushold på 20 personer å registrere i Bloms gård. Slike store hushold var nok ganske vanlige i de store kjøpmannsgårdene. Hos småkårsfolket derimot var husholdene helst små. Der måtte ungene ut i tjeneste så snart som mulig, det kunne ikke være flere munnar å mette enn høyst nødvendig.

De påfølgende fredsårene fra 1801 frem til 1807 var også gunstige år for norsk handel og sjøfart. Blom gjorde det bra. Sammen med Didrik von Cappelen d.e. bygget han Skiensfjordens den gang største skip, "Baron Holberg". Forøvrig var han en tid kemner, og sto i egenskap av en av samfunnets støtter også oppført som medlem av fattigkommisjonen, skole-kommisjonen, havnekommissjonen og karantene-kommisjonen,

Einar Østvedt skriver at det sto et friskt vær av initiativ og arbeidsglede av hans mangesidige virksomhet. Videre at han administrerte hele sin forretning alene og holdt ingen betjenter i sin store krambod. Han må ha vært det vi i dag ville kalle en ekte «gründer».

Kramboden ble administrert av hans hustru Elisabeth når Blom var bortreist eller på andre måter opptatt. Hun var som før nevnt datter av en kammerråd og foged, men tydeligvis ikke for fin til å hjelpe til med forretningene. Som datter av en kammerråd og fogd ble hun sikkert titulert frøken. Men som alle kjøpmannshustruer, og senere som selvstendig, handlende kjøpmannsenke var hun Madame. Det var nok ikke hvem som helst som kunne kalle seg frue og frøken, det var tidligere forbeholdt adelens og høyere embetsmenns hustruer og døtre. Blant borgerne het det madam og jomfru.

Gode og dårlige konjunkturer skiftet flere ganger i Hans Christophersen Bloms aktive år. Men det ser ut til at han klarte seg bra også i de vanskelige årene. Særlig tiden under Napoleonskrigene var jo en tid som førte ruin over mange av byens tidligere velstående menn.

Ifølge tradisjonen var han også valgt til Eidsvoldsmann, men døde i mars 1814 før forsamlingen trådte sammen.

Stand og yrke i Skien på Hans Bloms tid

På dette punkt kan det være interessant å se litt på stand og yrke i denne tiden. Slike butikker som Bloms ble kalt krambod. Det høres vel ikke særlig gjevt ut i våre ører. Men Skiens 31 kjøpmenn rangerte på topp med hensyn til inntekt og formue blant byens borgere. Derest kom embetsmenn og så skippere. Deretter fulgte, med lavere inntekt og status, 28 håndverkere: snekkere, skreddere, garvere, smeder, gullsmeder, salmakere og skomakere. Dertil en hattemaker, maler, bødtker, dreier, baker og en farger. Mer på siden kom en del andre yrker som nok hadde svært varierende status og inntekt, ofte nokså forskjellig fra det som tilsvarende yrker har idag: I organist, et par lærere og en rektor, I apoteker, 3 leger, I postmester, I høker, 1 fraktrnann, 1 overtollbetjent, I los, I fullmektig, I bokholder, 2 kontorister.

Det faller i øynene at denne oversikten mangler noen yrkesgrupper som *må* ha vært der. *Men arbeidere og håndverkssvenner sto utenfor det egentlige borgerskap.* De ble ikke regnet blant borgerne, og var også ofte bosatt litt utenfor byen. Vi vet at dette var en tallrik klasse, ikke minst var det mange arbeidere på alle sagbrukene.

Hva lå det da i betegnelsen "borger"? Aschehoug og Gyldendahls leksikon sier blant annet: Etter hvert som byene vokste og fikk mer innviklet sosial struktur, ble bare en del av bymennene virkelige borgere, særlig kjøpmenn og håndverkere. De var da gjerne registrert i borgerbøker og hadde borgerbrev. Bylover og privilegier viser hvordan borgeren sto meget friere enn for eksempel bønder og ellers de bymenn som ikke hadde slikt borgerskap. Borgerne administrerte byen, og de følte seg nær knyttet til embetsklassen.

I pakt med denne beskrivelsen var det da også kjøpmenn, redere og skippere som sammen med embetsmennene regjerte Skien by langt utover i attenhundreårene. Først etter formannskapsloven i 1837 begynte de andre samfunnsklassene så vidt å delta, og ikke før ut i annen halvpart av 1800-tallet kom de skikkelig med.

Aksel Coldvin skriver om klassedelingen i "Vårt folks historie": I byene regnet man gjerne med 5 klasser innen borgerskapet: 1) Rike sagbrukseiere og trelasthandlere, fiskeeksportører og grosserere. 2) Alminnelige kjøpmenn 3) Uteliggerborgere, det vil si de som handlet ute på ladestedene eller på bygdene, 4) Håndverksmestere, 5) til slutt en tallrik gruppe av småhøkere, øltappere, skippere og Vognmenn.

Dette ser ut til å stemme langt på vei med inntrykket av den sosiale strukturen i Skien så nær som for kategorien skippere. I materialet fra Skien virker det som om de snarere er nokså nær etter kjøpmennene, dette antydes for eksempel i mønsteret for ekteskapsforbindelser. Det ser ut til at nettopp skippere sto i en slags mellomstilling slik at de, som jeg snart skal si noe mer om, ofte kunne overskride ranggrensene.

Men tilbake til kjøpmann Blom og hans stand. Det var altså en fullmektig, en bokholder og to kontorister på byens 31 kjøpmenn og skipsredere! Det betyr at de aller fleste av byens formuende redere og kjøpmenn gjorde som Blom, og styrte sine forretninger alene, sto selv bak disken og førte egenhendig regnskapene.

Østvedt påpeker hvordan byens næringsliv i de første par tiår av 1800-årene også på andre måter hadde en meget enkel, nærmest primitiv struktur. Hele industrien besto i hovedsak av 32 sager, 5 brennerier, 4 tobakk-spinnerier og en mølle.

Slike forhold fortsatte å prege byens næringsliv i lang tid fremover. Østvedt gjengir en oversikt fra 1840-årene. Blant annet var det blant byens 59 kjøpmenn kun 7 grosserere. Som ny kategori var kommet 28 handelsbetjenter. Det vil si en på hver annen kjøpmann! En meget stor del av kjøpmennene drev altså fremdeles sine forretninger som en enmannsbedrift, sto selv for ekspedering og regnskapsføring. Det dreide seg om et bysamfunn så gammeldags i sin næringsstruktur at det for oss ville være som en helt annen verden.

Den dyktige kjøpmannsenken

Hans Christophersen Blom døde som nevnt i 1814. Madame Elisabeth Katharina Blom var vant til å stelle med forretningene i mannens fravær, og hun drev gjeskjeften videre med stort hell som den dyktige og driftige kvinne hun var. Hun opptre i oversikter og skattelister med formue og skip på et nivå som omkring 1820 plasserer henne som byens mest velstående nest etter den rike kjøpmannen Didrik von Cappelen.

Ikke mindre imponerende blir hennes dyktighet og arbeidskapasitet når vi tenker over at

hun i perioden 1778 til 1802 hadde født sin mann 16 barn. Dette tilsvarer i snitt ett barn hvert halvannet år i 24 år! Seks av dem døde som barn. Av de 10 som levde opp var, som vi har hørt, 2 sønner. Hun hadde selvfølgelig tjenestefolk til hjelp, men det å administrere det store husholdet og attpåtil i perioder også forretningene, når mannen måtte ta seg av andre ting, må ha vært en formidabel oppgave. Fra 1814 styrte hun det hele alene i de 9 årene frem til sin død.

Rangskiller og sosiale fronter

Rangskillene ble tatt meget høytidelig den gang. En eldre skienmann skal ha inndelt befolkningen i seks tydelig atskilte samfunnsklasser:

Godseiere - embetsmenn - handelsmenn (konsuler og alm. kjøpmenn) håndverkere - små huseiere - arbeidere. Borchsenius forteller at det eksisterte en merkbar klasseforskjell, nesten et kastevesen, og at dette i Skien kanskje var mer utpreget enn mange andre steder.

Vi har en fasinerende førstehånds beretning om blant annet rangsforskjeller og problemer knyttet til slikt i den bekjente Mogensine Bentzens memoarer. Hun var født i 1782 og bodde i Skien til 1821, en periode som faller sammen med Bloms tid.

Mogensine Bentzen var embetsmannsdatter, faren var Bent Bentzen, byfoged og justisråd (Dette ville opprinnelig bety høyesterettsdommer, men på den aktuelle tid var det blitt en ærestittel som kunne kjøpes). Bent Bentzens far, borgermester og justisråd i Skien, hadde vært rådgiver for den unge Fredrik Georg Adeler på Klosteret da denne kom til Skien som nyutnevnt Amtmann. Familiene ble på grunn av dette omgangsvener, og den unge frøken Mogensine var derfor vant til å vanke blant de "virkelig fine". Men hun giftet seg første gang med en skipsfører Hall. Dermed gikk hun ned i sosial status og ble Madame Hall. I 1816 ble hun enke, 34 år gammel. Hun satt da igjen med 10 barn, dels mannens barn fra første ekteskap, dels deres felles barn.

To år etter at Mogensine ble enke giftet hun seg på nytt med arvingen til det Adlerske gods, kammerjunker Anton Beatus Adeler. Han var en upraktisk og verdensfjern mann som de øvrige medlemmer av Adlerfamilien med stort hell var opptatt av å spille ut over sidelinjen slik at de selv kunne overta eiendommene. Forbindelsen ble møtt med mye motstand fra Adlerne. Mogensine fikk en god del hint om at kammerjunker Adlers ekteskap med en skipperenke var en mesallianse, "plet på familien" som en av dem skrev i et brev. Hun har en del skadefro betraktninger til dette:

Tross kampanje fra Adelerfamiliens side for å fryse ut de nygifte fra det gode selskap, forteller hun om den bryllupsmottagelsen de holdt at:

Jo, pyt, innen middag kom alle de mannfolk som i Skien var av kondisjonerte og lot seg vår bevertning ret godt smake. Om ettermiddagen (kom) alle fruene. De følgende dage alle fra Porsgrunn, Fossum, Holden, Brunlaug osv. Og hun beretter stolt hvordan en høybåren herre hadde bemerket at han var blitt fortalt at hun var en skipperenke, men så var hun jo en "komplett Dame". Og hun fikk gitt den førnevnte brevskriver en finte. Da han senere under et besøk i byen var i et selskap på Mæla, skrøt han av alle de deilige Landsteder det var ved Skien. Da svarte Mogensine at "Ja, ja fetter, således har skipperne det i Norge". Tilfellet var at nettopp på alle stedene han siktet til var fruene skipperdøtre: Det var fru von Cappelen på Mæla og statsrådinne Aall, som begge var døtre av skipper Blom. Fruene Løvenskjold til henholdsvis Vold og Rafsnes var begge skipper Paus sine døtre. Og skippersønn Rasch på Tolleskogen var gift med en frk. Løvenskiold.

Og Mogensine forklarer for leseren at: "Tiden omkring franske revolusjonen var det i og

omkring Skien en del adelige familier, men ikke tallrike nok til å omgås alene, hvorpå de nedlod seg til de første Embede og pengemænd"

Videre påpeker hun at "Nu var jo også tilfellet den gang at Norge vandt utrolige fordele ved sin Søfart; alle ble rike, og oppdragne i England var de fleste både i vesen og klededragt sande gentlemenn".

Dette er jo et spennende tema! Skipperne var altså som før nevnt i en god posisjon for sosial klatring, de kunne krysse grensene til "de fine", giftermålmønstrene viser dette, slik blant annet Mogensine påpekte.

Slike "kryssinger av grensene" hadde naturligvis sammenheng med at de ofte gjorde svært gode penger, i en kombinasjon av sageierskap, trelasthandel og trelasteksport på egne skip. Egentlig en kombinasjon som hele trelastbyen Skiens fremgang og velstand hadde vært basert på helt siden midten av 1500-årene.

Men slik sosial mobilitet ble nok oppfattet som truende av dem som hadde interesse av å forsvare sine posisjoner. Og vi kan blant annet se den strenge bruken av titler som en mekanisme for å markere og forsvare egen posisjon og holde andre på plass. (I parentes bemerket, selv om vi i våre dager stort sett dropper titler og er dus, har vi andre telmikker som tjener samme formål. Men det er en annen historie)

Mogensines beretning er ellers full av navn på dem hun omgås. Det er da interessant å se at hun til tross for sine kritiske bemerkninger til snobberiet likevel nesten bare nevner navn på aristokrater eller embetsmenn. Det satt nok langt inne at det bare var dem som var verdt å nevne. Og kun *en* annen gang, bortsett fra skipperdøtrene, er navnet Blom nevnt. Da gjaldt det presten Fredrik Christophersen Blom, altså en embetsmann.

Christopher Hansen Blom, 2. generasjon og en «sand gentleman»

Madam Elisabeth Blom drev familieforetningen med stor dyktighet til hun selv døde i 1823. Den eldste sønnen, Andreas Rougtvedt Blom, var voksen da faren døde. Han overtok da Lagmannsgården. Den andre sønnen, Cristopher Hansen Blom, var bare 14 år i 1814, og han ble naturligvis boende hjemme hos moren i Blommegården. Etter en handelsutdanning i form av "handelseksamen" ved Skiens borgerskole var han et års tid i England, nettopp slik Mogensine har omtalt. Handelskontakten med England var jo på den tiden meget sentral, alt engelsk ble forbilde for dannede mennesker.

Da moren døde og boet var oppgjort, tok Christoffer Hansen Blom handels borgerskap. Det ble også han som overtok Blommegården og de fleste av familiens geskjeffer. Og dermed innledes høydepunktet i det blomske handelsdynastiet.

Den unge mannen, nå 23 år, tok fatt der moren slapp, med skipene, kramboden, bakeriet og tobakkspinneriet. Men han begynte snart å videreutvikle virksomheten. Kramboden og bakeriet ble etter hvert avviklet, og hovedvekten lagt på rederiet, et par skipsverft, trelast og sagbruk. Med andre ord, han konsentrerte seg om det som gjennom 250 år hadde vært selve kjernen i byens næringsvirksomhet. Men han hadde gjennom årene også diverse andre foretak. Tobakkspinneriet og en meget vel ansett og moderne reperbane var ting som på hver sin måte var knyttet til redervirksomheten. I tillegg kom en kalkovn og flere gode agenturer.

Christopher Hansen Blom kjøpte tidlig Frogner gård, der han i årene 1825 - 30 bygde en sommerlystgård, en enetasjes empiribygning i "villastil". I 1840 bygde han den om til den toetasjes bygningen vi kjenner i dag.

Han skal ha vært veldig glad i dette stedet og svært opptatt av hagestell. Og han skal egenhendig ha plantet den store poppelalleen langs innkjørselen, den som måtte felles på grunn av "alderdomssvakhet" for en del år siden. Slike lystgårder var det forøvrig mange av rundt Skien, som rundt andre byer. (Se Byminner nr. 12)

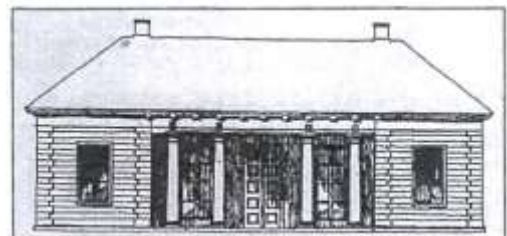
Frogner var sommerbolig, sitt faste hjem hadde han i Blommegården i Prinsensgade.

På mange måter førte Blom videre den gamle tradisjonen om allsidigheten i virksomheten. Han bygde sine skip på eget skipsbyggeri, utstyrte dem med rep fra egen reperbane og brukte skipene til blant annet å eksportere trelast fra egne sager! Dessuten spant han selv tobakken som han måtte ta som del av oppgjørene med engelskmennene. Men han eksporterte selvsagt også mye annet, for eksempel brynestein fra Eidsborg til utenlandske markeder, en virkelig tradisjonsrik handel.

Samtidig var han åpen for det moderne. Han var den første som tok i bruk den viktige forbedringen med sirkelsag i sagbrukene sine, snart var fire av sagene hans utstyrt med slike. Og han bygde om den gammeldagse reperbanen som han kjøpte til en etter tiden topp moderne, dampdrevet bedrift.

Den enetasjes sommervillaen som Christopher Hansen Blom først bygde på Søndre Frogner:

Fra Byminner m: 12.

Tunet på Frogner etter at våningshuset var bygd om til to etasjer:

Huset ser likedan ut i dag.

Han var også en av de to første i byen som prøvde seg på engroshandel i 1841.

Skattelistene viser at Christopher Hansen Blom

var blant de aller største skatteyterne i byen helt fra starten av. I 1850 var han en av landets største redere - kapitalsterk nok til å tåle tap. Det kom vel med, for det var mange uhell. En mindre bybrann kostet ham både sagbruk og et skip som ennå sto på beddingen. Han var også utsatt for skipsforlis og for at flommer rev vekk både sagbruk og skipsverft. Men ingenting av dette stoppet ham. Han var en av de få som berget seg gjennom og rangerte dels på, dels nær, toppen av listen over byens største skatteytere gjennom alle år.

Einar Østvedt gir ham et godt skussmål: Vennlig, samtidig både folkelig og aristokratisk av vesen, klok forretningsmann, aktet og populær.

I 1823 ble han gift med Marie Elisabeth von Cappelen, datter av den styrtrike og i sin tid byens ledende kjøpmann Didrik von Cappelen. Det var ikke noe tilfeldig over overklassens ekteskapsforbindelsene den gang, og det er illustrerende for strategiene og fokuseringen på stand at Didrik von Cappelen på sin side valgte Bloms søster til sin annen hustru. Det var vel ikke ubegrenset med aktuelle kandidater i lille Skien. Cappelen ble da samtidig både Bloms svoger og hans svigerfar. Dette er kalt «Cigarrevolusjonen i 1865». Einar Østvedt gjengir en nokså spesiell episode som kan være ganske morsom sett på bakgrunn av et meget aktuelt tema i dag:

Fra gammelt inneholdt de strenge brannforskriftene blant annet forbud mot tobakkrøking i byens gater. Disse forskriftene ble gjenopprettet og delt ut til alle byens beboere i 1853, ikke minst fordi den tids "frikjonsstikker" var så ekstremt lettantennelige. Stemningen blant ungdom av lavere klasser var imidlertid på den tid begynt å bli mindre aksepterende, og dette forbudet utløste en protestdemonstrasjon. Byfogden leste opp opprørsloven for dem, men til ingen nytte. Det endte med steinkasting og noen arrestasjoner. Det ble ganske store etterdønninger, ikke minst i byens presse, og var preget av både klasse- og generasjonsmotsetninger. Til slutt ble det avgjort i representantsskapsmøte at sigarrøking fremdeles skulle være forbudt. Slike forbud var ellers på den tid avskaffet i de fleste norske byer, så når Blom gikk inn for forbudet avslørte han en lite tidsmessig holdning. Hans hovedargument var henvisning til den særlige brannfaren de mange sagbrukene i byen representerte.

Røkeforbud er med andre ord ikke noe nytt. Men begrunnelsen var unektelig nokså forskjellig fra dagens.

Ærespoortal ved Christopher Hansen Bloms begravelse.

Dette er 1. del av beretningen om slekten Blom i Skien. 2. del kan du lese ved å hente fram artikkelen under Bratsberg gård underBronsealderlandet.